

A Fővárosi Ítéltábla a Horváth, Tari & Olaszy-Kiss Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Kovács Krisztina ügyvéd; fél címe 2) által képviselt felperes neve(felperes címe) felperesnek, a jogtanácsos által képviselt alperes neve(alperes címe) alperes ellen, kártérítés iránt indított perében, a Fővárosi Törvényszék 2012. október 4. napján kelt 39.P.20.957/2008/84. sorszámú ítélete ellen, a felperes részéről 85. és az alperes részéről 86. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja és a jogerőre emelkedett részt is magába foglalóan a felperest megillető kártérítés összegét 4.411.884 (négymillió-négyszáztizenegyezer-nyolcszáznyolcvannégy) forintra felemeli. A kamatfizetésre vonatkozó rendelkezést annyiban változtatja meg, hogy a 2007. január 1. napjától esedékes késedelmi kamatfizetési kötelezettség 77.894 (hetvenhétezer-nyolcszázkilencvennégy) forint után terheli az alperest. Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 720.000 (hét százhuszezer) forint után 2010. június 1. napjától kezdődően az elsőfokú ítéletben kitett mértékű kamatot, továbbá 2013. június 1. napjától kezdődően minden hó 5. napjáig előre 10.000 (tízezer) forint költségpótló járadékot.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 20.000 (huszezer) forint másodfokú részperköltséget, továbbá térítsen meg az államnak felhívásra 506.600 (ötszázhaty-ezer-hatszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket. Kötelezi az alperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 98.200 (kilencvennyolcezer-kétszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket. Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperes a keresetében a 2006. november 2. napján elszenvedett idegenhibás közlekedési balesetéből eredő vagyoni és nem vagyoni kára megfizetésére kérte kötelezni az alperest gépjármű kötelező felelősségbiztosítás alapján.

Az alperes a térítési kötelezettségét nem vitatta, a jogalap körében az öv használatára alapítottan a felperes közrehatására hivatkozva kármegosztás alkalmazását kérte. Az egyes kártételek jogalapját, összecszerúségét is vitatta.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg felperesnek 4.409.284 forintot, ebből 3.400.000 forint után 2006. november 3-tól, 65.000 forint után 2006. november 15-től, 30.000 forint után 2006. december 3. napjától, 795.294 forint után 2007. január 1. napjától, 70.000 forint után 2007. március 1. napjától, 48.990 forint után 2008. január 1. napjától számított késedelmi kamatait. Megállapította, hogy a peres felek költségeiket maguk viselik, továbbá kimondta az ítélet előzetes végrehajthatóságát 93.990 forint tekintetében. Mindezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest 312.800 forint, az alperest 266.400 forint le nem rótt illeték, továbbá a felperest 141.608 forint, míg alperest 120.630 forint állam által előlegezett költség megfizetésére.

Az ítéletének indokolásában az elsőfokú bíróság a kereset jogalapja körében felhívta a 190/2004. (VI. 8.) Kormányrendelet 2. § (2) bekezdését, 7. § (1) bekezdését, a Ptk. 355. § (1), (3), (4) bekezdését, 360. § (1) bekezdését. Nem látta megállapíthatónak a felperes közrehatását a baleseti sérülései bekövetkezésében azzal, hogy nem kapcsolta be a biztonsági övet. Az igazságügyi szakértői vélemények alapján megállapította, hogy a biztonsági öv használata mellett is bekövetkeztek a felperes sérülései és a biztonsági öv használatát jelzik a felperes sérülései. Utalt a felperes következetes állítására, és arra, hogy nem merült fel adat a biztonsági öv bekapcsolásának hiányára. Az egyes fellebbezéssel támadott kártételek vonatkozásában az alábbiakat fejtette ki: A háztartási kisegítő szükségességét az orvosszakértői vélemény alapján hat hónapra látta megállapíthatónak, melyen túlmenően a Pp. 164. § (1) bekezdésben foglaltak szerinti bizonyítási kötelezettségének a felperes nem tett eleget. Az alperes által már teljesített 50.000 forint figyelembe vételével 70.000 forint és 2007. március 1-től számított kamatai megfizetésére kötelezte az alperest, míg járadék megítélésére nem látott alapot. A rehabilitációs költségigény vonatkozásában az orvosszakértői vélemény alapján megállapította, hogy a sérülés elszenvedése után hat hónapig volt indokolt és szükséges gyógymasszázs alkalmazása. Utalt arra, hogy a felperes 2007 decemberétől igényelt költségei megtérítését, amit orvosi véleménnyel és egyéb módon sem támasztott alá. Utalt a felperes bizonyítási kötelezettségére, az 5/2004. (XI. 19.) EüM rendelet 1. § (2) bekezdés af) pontjára, 8. § (1), (2), (3) bekezdésére. A Ptk. 340. § (1) bekezdés felhívásával megállapította, hogy a felperes kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget azzal, hogy nem vette igénybe az ingyenes, illetőleg kedvezményes társadalombiztosítási ellátásokat. Nem látta bizonyítottnak, hogy mikor, milyen fizioterápiás jellegű szolgáltatást vett igénybe, amely a TB ellátás keretében nem, vagy nem teljes egészében volt biztosított. Nem igazolta, hogy a gyógymasszázs 2007 decemberétől a mai napig balesettel okozati összefüggésben orvosilag indokolt volt és TB ellátás keretében nem volt biztosítható. Ezért az e jogcímen előterjesztett keresetet elutasította. A bérautó költsége vonatkozásában megállapította, hogy a felperesi család autója totálkáros lett a perbeli balesetben, a felperesi háztartásnak szükséges volt azt pótolnia. A bérautó igénybevételét kizárólag a balesettel tartotta okozati összefüggésben állónak. Mivel teljes egészében a felperesi háztartásban jelentkezett a kár, és a felperes tanúvallomással és bérleti szerződéssel igazolta az összepszerűségét, a guruló költség levonása után 571.200 forint és 2007. január 1-től számított késedelmi kamatai megfizetésére kötelezte az alperest. A sérült autó tárolásával és szállításával kapcsolatos költségként az alperest 34.200 forint és 2007. január 1. napjától járó kamatai megfizetésére kötelezte, mivel megítélése szerint a kár a balesettel okozati összefüggésben a felperesi családban merült fel. Nem tulajdonított annak jelentőséget, hogy a családból ténylegesen kinek a nevében volt az autó. Az új autó üzembe helyezésének költsége címén 112.000 forint és 2007. január 1-től számított kamatai megfizetésére kötelezte az alperest, mert megállapítása szerint az új autó vásárlására azért volt a felperesi családnak szüksége, mert a régi autójuk a balesetben tört totálkárossá. A jövedelempótló járadéknál felhívta a Ptk. 356. § (1), (2), (3) bekezdését, a 357. § (1) és (4) bekezdését.

A felperesnek ígért betöltendő új munkaviszonyát nem tekintette olyan jövőbeni változásnak, aminek a bekövetkezésével teljes bizonyossággal lehetett számolni. Kiemelte, hogy a felperes a baleset bekövetkezésekor még nem végezte el a tanfolyamot, azt sem lehetett előre biztosan tudni, hogy azt sikeresen befejezte volna-e. Kétségesnek tartotta, hogy az új munkahely megfelelt volna felperesnek, illetőleg a munkáltató tartósan alkalmazta volna. Jelentős bizonytalansági tényezőnek ítélte a cég működését is. Mindezek alapján nem látott arra alapot, hogy a felperes jövedelem kiesését a betöltendő új munkahelyen ígért jövedelem alapulvételével számolja. Kiemelte, hogy a Ptk. 356. § (3) bekezdésének alkalmazása, a PK 45. számú állásfoglalásra is figyelemmel, akkor merül fel, ha a felperes bizonyítja, hogy a munkaképessége a baleset folytán csökkent, és a baleset utáni csökkent munkaképességének megfelelő keresete a baleset előtti keresetét neki fel nem róható okból nem éri el. Rögzítette, hogy a jövedelempótló járadék jogalapjának és összegének megállapításához szükséges adatok csak részben álltak rendelkezésre: a baleset előtti évben elért jövedelem egyáltalán nem igazolt, és OEP igazolás sem állt rendelkezésre arra, hogy a felperes a balesetet követő években milyen ellátásokban részesült, továbbá a felperes 2007. évre nem csatolt adóbevallást. Mindezek alapján, adatok hiányában nem látta kimutathatónak a jövedelemvesztést, e körben a Pp. 141. § (6) bekezdésére is tekintettel elutasította a keresetet. Azt, hogy a felperes a balesettel okozati összefüggésben a tanfolyamot nem tudta elvégezni, és így nem tudott új munkaterületen állást találni, a nem vagyoni kártérítés körében értékelte. A nem vagyoni kártérítés jogalapját indokoltnak találta. A felperes baleset utáni állapota, életviteli változása, az időszakos fájdalmai, a tartós ülés, állás, járás nehezítettsége, és az új munkaterület választás lehetőségének elvesztése, valamint a pszichiátriai vizsgálat eredménye alapján, a bírói gyakorlatra utalással, 4.000.000 forintot látott alkalmasnak a felperes baleset bekövetkeztében elszenvedett nem vagyoni hátrányainak enyhítésére. Az alperes 600.000 forintot teljesített, így 3.400.000 forint és a kereset szerinti időponttól számított késedelmi kamat megfizetésére kötelezte az alperest.

Az első fokú ítélet ellen a felperes és az alperes is fellebbezéssel élt.

A felperes a fellebbezésében az ítélet részbeni megváltoztatását, a nem vagyoni kártérítés 7.400.000 forintra és 2006. november 3. napjától számított késedelmi kamatára, háztartási kisegítő jogcímén lejárt járadékként 2006. november 2-től 2012. március 1. napjáig 1.280.000 forintra és 2008. augusztus 1. napjától számított késedelmi kamatára, valamint 2012. március 1. napjától havi 20.000 forint járadékra, jövedelempótló járadék jogcímén elsődlegesen 2007. március 1-től 2012. március 1-ig bruttó 3.946.048 forintra és 2010. január 1. napjától számított késedelmi kamataira, valamint a jövőre 2012. március 1-től havi bruttó 54.985 forintra, másodlagosan 2007. március 1. napjától 2012. március 1. napjáig a mindenkorai járulékkal csökkentett minimálbér és a folyósított ellátások különbözetére, bruttó 1.250.224 forintra és 2010. január 1-től számított kamataira, illetve 2012. március 1-től havi 6.863 forintra kérte felemelni az alperes marasztalását. Mind a két esetben kérte az alperes kötelezését hideg étkezési utalvány jogcímén 2007. március 1-től 2012. március 1-ig havi bruttó 5.000 forint, összesen bruttó 245.000 forint és 2010. január 1. napjától számított késedelmi kamatai, valamint a jövőre 2012. március 1-től havi bruttó 5.000 forint megfizetésére. Rehabilitációs költség jogcímén az alperest 2007. decembertől 2012. március 1-ig havi 2.800 forint, összesen 142.800 forint és 2010. január 1. napjától számított késedelmi kamatai, továbbá 2012. március 1. napjától havi 6.500 forint megfizetésére kérte kötelezni. A nem vagyoni kártérítés körében az elsőfokú bíróság által helyesen feltárt igényt megalapozó körülmények alapján a megítélt összeget nem tartotta alkalmasnak a baleset következtében ért hátrányok kompenzálására, illetve nem tartotta összhangban állónak a hasonló ügyekben kialakult ítélkezési gyakorlattal. Álláspontja szerint a követelt összeg nem túlzott, megfelel a baleset idején aktuális értékviszonyoknak. Utalt arra, hogy a baleseti eredetű egészségkárosodása,

munkaképesség- csökkenésének mértéke nem került megfelelő mértékben értékelésre az elsőfokú bíróság által. Önmagában a baleseti eredetű munkaképesség- csökkenésének mértékével, az elszenvedett sérüléseivel nem tartotta egyenértékűnek a nem vagyoni kártérítést. Kiemelte, hogy állapotrosszabbodás fog nála bekövetkezni, kiszolgáltatott helyzetbe került, életvitele rendkívüli módon elnehezült, testi fájdalmain túl pszichés sérülés is fennáll, létbizonytalanságban él, megélhetési lehetőségei korlátozottak, a munkaerőpiacon való érvényesülési esélyei egészségi állapota folytán csökkentek. A háztartási kisegítő iránti keresete vonatkozásában véghatáridő nélkül kérte havi járadék megfizetésére az alperes kötelezését, mivel a nehezebb háztartási munkákat a mai napig nem tudja ellátni. Utalt az orvosszakértői vélemény azon megállapítására, mely szerint a csípőt terhelő kényszertartást okozó, huzamos megterheléssel járó fizikai tevékenység nem javasolt, melyek közé sorolható pl. a porszívózás, ablaktisztítás. Megítélése szerint ez már önmagában alátámasztja, hogy a nehezebb háztartási munkák ellátásában akadályozott, amely a járadékigényét megalapozza. A jövedelempótló járadék iránti keresete körében kiemelte, hogy indítványára az elsőfokú bíróság a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságot megkereste, amelyre adott válasz alapján az ellátások összegével csökkentette az elmaradt jövedelmet, azaz igazolta, hogy milyen összegű ellátásban részesült. A NAV pedig ugyancsak a bíróság megkeresésére küldte meg a rendelkezésre álló adóbevallásokat. Ezáltal álláspontja szerint a jövedelempótló járadék megállapításához szükséges adatok rendelkezésre álltak. Fenntartotta elsődleges kereseti kérelmét, mivel - amennyiben a baleset nem következik be - lehetősége lett volna a felajánlott munkakört betölteni, havi bruttó 130.000 forintos jövedelemmel. A másodlagos kereseti kérelmét is fenntartotta, miszerint a minimálbér alapján kerüljön megállapításra a jövedelemvesztesség iránti igénye. A rehabilitáció költsége körében a zárójelentésekre, az orvosszakértői véleményre utalt, melyek javasolják állapota szinten tartása érdekében a fürdőterápiát, terápiás úszást, termál- és vízalatti tornát, úszókezelést. Erre tekintettel álláspontja szerint további szakorvosi vélemény beszerzésére nem volt szükség, a kirendelt szakértő által előterjesztett vélemény alátámasztotta a rehabilitációs kezelések indokoltságát, ezért a keresetben előadottakat változatlanul fenntartotta.

Az alperes a fellebbezésében elsődlegesen a felperes 30%-os közrehatása megállapítását, és ennek megfelelően az ítéletben szereplő minden kártétel tekintetében ennek alkalmazásával a marasztalási összeg leszállítását kérte. Másodlagosan a Pp. 252. § (3) bekezdés alapján a felperesi közrehatással, övhasználattal kapcsolatos részében az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását kérte. Ezen túlmenően az ítélet megváltoztatását az alábbiak szerint kérte: a bérautó költséggel kapcsolatos részben elsődlegesen elutasítást, másodlagosan a marasztalás 571.200 forint összegének legfeljebb 178.500 forintba leszállítását, a szállítási költség és az új autó forgalomba helyezésének költségeire a kereset elutasítását, nem vagyoni kártérítés összegét a közrehatásra vonatkozó alperesi álláspontra tekintettel 2.380.000 forintba kérte leszállítani, és mindezekre tekintettel kérte a perköltség viselésre vonatkozó rendelkezés megváltoztatását. A felperes közrehatása tekintetében az elsőfokú eljárásban előterjesztett ellenkérelmét változatlanul fenntartotta. Állította, hogy a felperes a balesetkor elmulasztotta a biztonsági öv használatát. Hivatkozott a csatolt fényképekre, a gépjármű szakértő alap- illetőleg kiegészítő szakvéleményére, az általa felkért szakemberek, szakszervezetek által közöltekre. Kiemelten hivatkozott a **ZZ** Kft. hivatalos megkeresésre adott válaszára, amely nem támasztotta alá a perszakértő véleményében foglaltakat, így megítélése szerint nem vitás, hogy a perszakértő az övfeszítő rendszerrel kapcsolatosan nem rendelkezett megfelelő ismeretekkel, és így az általa adott szakvélemény sem tekinthető megbízhatónak. Utalt a Pp. 182. § (3) bekezdése alapján előterjesztett indítványaira, mely indítványa elutasítását az ítélet nem indokolta. Kiemelte a gépjárműszakértői vélemény 7. oldalán, az orvosszakértői

vélemény 3. oldalán rögzítetteket, így álláspontja szerint az övfeszítő rendszerrel kapcsolatos körülményekkel történő együttes értékelés valószínűsíti, hogy a felperes nem használta a biztonsági övét. Ennek alapján az általa hivatkozott felperesi 30%-os közrehatás bizonyított, illetve amennyiben ezt a bíróság nem annak látta, akkor megítélése szerint az új szakértő perbevonása iránti indítványának helyt kellett volna adni. A bérautó költsége vonatkozásában arra alapította a fellebbezését, hogy a balesettel érintett gépkocsi nem a felperes tulajdona volt, a bérleti szerződésben sem felperes szerepelt szerződőként, és a gépjármű bérletben nem kizárólag a baleset, hanem az is közrejátszott, hogy a baleset után röviddel született meg a felperes unokája, illetőleg a gépjárművet mint közös családi autót használták. Így megítélése szerint a felperes a Ptk. 355. § (4) bekezdésére is figyelemmel e kárt nem érvényesítheti. Ezen túlmenően a felperes igényének összecszerúságát, indokolatlanul hosszú időtartamát is vitatta. Előadta, hogy 2006. december 12. napján kelt levélben tájékoztatást adott arról, hogy a gépjárművet totálkárosnak tekinti, és intézkedett a káridőponti érték és roncsérték különbözetének megtérítéséről. A balesettel okozati összefüggésben nem állónak tartotta azt a körülményt, hogy a felperes férje a balesetben sérült járművet kereskedelmi hitel konstrukció keretében vásárolta, mindezek alapján a Ptk. 341. § (1) bekezdése szerinti kárenyhítési kötelezettségre tekintettel a felperes legfeljebb a balesetet követő 30 napos időtartamban tarthatna igényt a bérleti díj összegére, napi 7.000 forint és 15%-os gurulási költség alapul vételével, azaz legfeljebb 178.500 forintban lehetne megalapozott a követelés. A szállítási költség körében ugyancsak a jármű tulajdonjogára és arra hivatkozott, hogy a szállításról kiállított számlákon sem a felperes szerepelt megrendelőként. Ezért az előbb kifejtettekre figyelemmel e kérelmet nem tartotta megalapozottnak. Az új autó átírási költségét is elutasítani kérte, mert a felperes férje által használtan vásárolt gépjármű forgalomba helyezésének költségei nála nem merülhettek fel. A nem vagyoni kártérítés összegét kizárólag a felperes közrehatásra vonatkozó álláspontjának megfelelően kérte leszállítani.

A felperes és az alperes fellebbezése is részben alapos.

Fellebbezés a kereset jogalapját kizárólag a felperes kárenyhítési kötelezettsége és annak mértéke vonatkozásában támadta, az egyes vagyoni kártételek közül pedig a kármegosztás alkalmazását meghaladóan csupán a háztartási kisegítő költségét, a rehabilitációs költséget, a bérautó költségét, az autó tárolási, szállítási költségét, az új autó üzembe helyezési költségét, a jövedelempótló járadékot, továbbá a nem vagyoni kártérítést érintette jogorvoslati kérelem. A Fővárosi Ítéltábla ezért a Pp. 228. § (4) bekezdés alapján, kizárólag a fellebbezéssel érintett körben, a fellebbezési kérelmekhez kötötten bírálta el az első fokú ítélet megalapozottságát az alábbiak szerint: A jogalap körében a kártérítési felelősség, az alperes térítési kötelezettsége nem volt vitatott. Az alperes a fellebbezését kizárólag a felperes kárenyhítési kötelezettségének megszegésére, nevezetesen a biztonsági öv használatának elmulasztására alapítva 30% mértékű közrehatásra hivatkozott. Az elsőfokú bíróság e körben bizonyítást foganatosított, egyesített orvos és mérnökszakértői vélemény, illetőleg annak kiegészítései kerültek beszerzésre. A műszaki szakértő figyelemmel volt a gépjármű típusára, a biztonsági berendezésekre, a baleset bekövetkezésének körülményeire. Beszerezte a helyi márkakereskedő nyilatkozatát a biztonsági övről, és erre tekintettel adott szakértői véleményt. Az alperes indítványára beszerzett **ZZ** Kereskedelmi Kft. nyilatkozata lényegében egy mondat, amely konkrétumot az adott baleseti szituációra vonatkoztatva nem tartalmazott, így az adott balesetre nem volt értékelhető. Ezen túlmenően ellentétben állt a szakértő által megkeresett márkakereskedő nyilatkozatával. Az igazságügyi szakértő a gépjármű sérüléseire, a baleseti mechanizmusra is figyelemmel nyilatkozott az öv működésére, illetőleg az övhasználat esetén az adott baleseti szituációban a vezető gépkocsin belüli mozgására. Az egyesített igazságügyi orvos és mérnök szakértői vélemény egyértelműen foglalt állást abban a kérdésben

is, hogy a felperes sérülései biztonsági öv használata mellett is bekövetkeztek volna. Ebből a nyilatkozatból következően az övhasználat esetleges elmulasztása és a felperes balesetben elszenvedett sérülései között okozati összefüggés nem áll fenn, ezáltal a biztonsági öv használat kérdése elvesztette ügydöntő jelentőségét. Mindezek alapján a további szakértői bizonyítás szükségtelen volt. Az elsőfokú bíróság helytállóan mellőzte az egyébként is már többszörösen kiegészített szakértői vélemény további kiegészítését, illetve új szakértő kirendelését. A Pp. 182. § (3) bekezdésben foglalt feltételek fennállta hiányában az elsőfokú bíróság eljárási szabályt nem sértett, emiatt a Pp. 252. § (2), (3) bekezdés alkalmazásának törvényi feltétele a jogalap körében nem állt fenn. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem volt kétséget kizáróan megállapítható, hogy a felperes nem használta a biztonsági övet, de amennyiben esetlegesen elmulasztotta volna a biztonsági öv használatát, a baleseti sérülései ezzel okozati összefüggésbe nem voltak hozhatók. Mindebből következően nem bizonyított, hogy a felperes a kármegelőzési, kárenyhítési kötelezettségét megsértette, így az alperes teljes kártérítési felelősség mellett köteles a felperes kárát megtéríteni.

A fellebbezéssel támadott egyes kártételek vonatkozásában a másodfokú bíróság az alábbi álláspontot foglalta el:

Háztartási kisegítő költsége:

Az elsőfokú bíróság hat hónapra állapította meg a háztartási kisegítő igénybevételének szükségességét. A rendelkezésre álló iratok szerint a felperes a balesettől kezdődően 2006. december 1. napjáig állt kórházi kezelés alatt, így 2006. december 1. napjától merülhetett fel a háztartási kisegítő igénybevételének szükségessége. Az elsőfokú bíróság által megállapított hat hónap így 2006 decemberétől 2007. május 31-ig terjedhetett és így ezen időszakra került az elsőfokú bíróság által a keresettel egyezően havi 20.000 forintban megítélésre a háztartási kisegítő költsége. Az nem volt vitatott, hogy az alperes 50.000 forintot térített. Mindezek alapján alperesi fellebbezés hiányában a felperes fellebbezése 2007. június 1. napjától volt érdemben elbírálnak. Az orvosszakértő a felperes személyes előadására tekintettel nyilatkozott akként, hogy háztartási kisegítőt hat hónapra tartott indokoltnak. Ugyanakkor az orvosszakértői vélemény egyértelmű megállapítást tett arra vonatkozóan, hogy a felperes mozgásában korlátozott, az otthoni tevékenységekben a csípőt terhelő, kényszertartást okozó, huzamos megterheléssel járó fizikai tevékenységet a felperes számára nem javasolta. Tényként állapította meg azt is a szakértő, hogy 2008. évre a felperes csípő, bokamozgásai beszűkültek, és nem zárta ki e körben az állapot súlyosbodását. Mindezekből okszerűen következik, hogy a felperes olyan, a háztartás ellátása körében felmerülő tevékenységet, amely a csípőt terheli, kényszertartással végezhető, illetőleg huzamosabb megterheléssel járó fizikai tevékenységet jelent, nem végezhet, illetőleg azok végzésében korlátozott. A háztartási munkáknak, különösen az ún. nehéz háztartási munkák körébe eső része megterhelő, kényszertartással járó tevékenység. Ebből következően akár egy porszívózás, ablaktisztítás, függönyfelrakás, nehezebb súlyok emelgetésével járó háztartási munkákban a felperes akadályozottsága az orvosszakértői vélemény által kétséget kizáróan megállapítható volt. Ez pedig megalapozza a nehéz háztartási munkákban való kisegítő igénybevételét, amely többetlköltséget eredményez a felperesnél, így a nehéz háztartási munkákban a háztartási kisegítőre vonatkozó járadékigény megalapozott volt. Ennek összegszerűségét a felperes előadása, illetőleg a tanúvallomások alapján megállapítható lakáskörülmények és az általában felmerülő nehezebb háztartási munkák figyelembe vétele mellett a másodfokú bíróság mérlegeléssel havi 10.000 forintban látta megállapíthatónak 2007. június 1. napjától kezdődően. Ez az elsőfokú bíróság által megítéltet nem érintve, azt meghaladóan 2007. június 1-től 2013. május 31. napjáig - a másodfokú ítélet meghozataláig - a lejárt 72 hónapra 720.000 forintot jelent, amelynek a Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti középátlagos időponttól számított késedelmi

kamataival történő megfizetésére, míg a jövőre, 2013. június 1. napjától havi 10.000 forint háztartási kisegítő járadék megfizetésére köteles az alperes.

Rehabilitációs költség:

A felperes az első fokú ítélet elutasító rendelkezését támadva 2007. december 1. napjától 2012. március 1-ig havi 2.800 forint, majd 2012. március 1-től havi 6.500 forint járadék megfizetését kérte. E keresetét a rendelkezésre álló bizonyítékok nem támasztották alá. Az orvosszakértői vélemény a masszázst hat hónapra tartotta indokoltnak, míg a gyógymasszázs körében szakorvosi nyilatkozatot tartott szükségesnek. Egyebekben a felperes panaszait csökkentőnek ítélve fürdőterápiát, úszást indokoltnak véleményezett. A felperes az igényét lényegében a masszázs költségre tekintettel terjesztette elő, bár fellebbezésében utalt a fürdőterápia, úszás, termálvíz, vízalatti torna, úszókezelésekre. Ez utóbbiak tekintetében azonban nyilatkozatot sem tett az igénybevételre, illetőleg igénybevételük vonatkozásában számlát vagy egyéb okirati bizonyítékot nem csatolt. A Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdése alapján a felperes csak a ténylegesen igénybe vett rehabilitációs szolgáltatások megtérítésére tarthat alappal igényt. Önmagában az, hogy a szakértő javasolt bizonyos terápiás, rehabilitációs kezelést anélkül, hogy ezt a felperes ténylegesen igénybe venné, a vagyonában olyan csökkenést nem eredményez, amelynek megtérítésére az alperestől igényt tarthatna. A ténylegesen igénybe vett szolgáltatás körében a hat hónapot meghaladó, folyamatos igénybe vétel szükségessége, illetőleg az, hogy az igénybe vétel ténylegesen többletköltséget eredményezett a felperesnél, nem volt bizonyított. Az orvosszakértő is utalt arra, hogy meghatározott rehabilitációs kezelések OEP támogatással, illetőleg ingyenesen adott évben meghatározott számban igénybe vehetők. A felperes így csak az ezt meghaladóan szükséges, és így indokoltan igénybe vett rehabilitációs masszázs kezelések költségét igényelhetette volna, azok költsége felmerültének igazolása mellett. Az, hogy a felperes a társadalombiztosítás által finanszírozott kezelést nem veszi igénybe, a felperes saját elhatározása, ugyanakkor az a felperes terhére értékelendő a Ptk. 340. § (1) bekezdése körében. Mindezek kiemelésével az elsőfokú bíróság megalapozottan utasította el a felperes rehabilitációs költség címén előterjesztett járadékigényét.

A bérautó költsége, sérült autó tárolásával és szállításával kapcsolatos költség, valamint az új autó üzembe helyezésének költsége:

Az elsőfokú bíróság által e címen megítélt marasztalás vonatkozásában az alperesi fellebbezés elsődlegesen a kereset elutasítására irányult. Az alperes e körben helytállóan hivatkozott arra, hogy ezen költségek ténylegesen nem a felperesnél merültek fel. A felperes a Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdése alapján kizárólag a saját kárát, a saját vagyonában bekövetkezett értékcsökkenést, költséget érvényesíthette az alperessel szemben. A rendelkezésre álló okirati bizonyítékok és tanúvallomások alapján megállapíthatóan a balesetben sérült gépjármű nem a felperes tulajdona volt. A felperes már házassági és élettársi vagyonközösségben sem élt a gépjármű tulajdonosával. A saját előadása szerint is már a balesetet megelőző évtizeddel korábban elvált a férjétől, csak közös lakásban laktak, azonban mind a felperes, mind a volt férj tagadta, hogy vagyonközösség lenne közöttük, illetőleg lett volna a baleset időpontjában. Mindebből következően a Csjt-nek a házastársak vagyoni viszonyaira vonatkozó rendelkezései nem voltak alkalmazhatók. Engedményezési szerződés csatolásra nem került. A polgári eljárásjog a perbizományt nem ismeri, azaz a felperes más helyett, saját nevében nem érvényesíthetett igényt az alperessel szemben. A gépjármű bérleti szerződésben sem a felperes szerepelt szerződő félként, az új gépjármű tulajdonosa sem a felperes, a szállításról kiállított számlán sem a felperes került feltüntetésre megrendelőként. Ezzel szemben egyéb bizonyíték nem merült fel, mely szerint a felperes fizette az okirattal igazolt költségeket. A fentiekre figyelemmel egyéb adat, bizonyíték hiányában nem volt értelmezhető az autó vonatkozásában az elsőfokú bíróság által használt családi autó, illetőleg a felperesi háztartás fogalma, amelyek az elsőfokú bíróság megítélése

szerint indokolttá tették a bérautó igénybe vételét. Önmagában az, hogy a felperes a baleset következtében mozgásában korlátozott volt, és így kezelésekre való szállításánál szükséges volt gépjármű igénybevétele, nem alapozza meg a nem a felperes által finanszírozott bérgepkocsi költségeinek megtérítését. A másodfokú bíróság kiemeli, hogy a peradatok, a tanúvallomások alapján az volt megállapítható, hogy a bérgepkocsira elsődlegesen a felperes lányának szülése miatt volt szükség, illetve a volt férj használta elsődlegesen a gépjárművet. Ugyanakkor arra is tanúvallomás áll rendelkezésre, hogy a felperes, illetőleg a volt házastársa, akivel a baleset időpontjában egy lakásban lakott, nem messze laktak a kórháztól. E tényből következően nem volt megállapítható a felperes baleseti állapotával okozati összefüggésben a bérgepkocsi igénybevétele indokoltsága. Mindezekre figyelemmel a bérautó 521.200 forint költsége, a 34.200 forint tárolási, szállítási költség, valamint az új autó üzembe helyezésének 112.000 forintos költsége vonatkozásában a jogalap, a kár bizonyítottsága, illetőleg okozati összefüggés hiányában a kereset elutasításának volt helye.

Jövedelempótló járadék:

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján helytállóan vont következtetést arra, hogy a felperesnek a ... Kft-nél betöltendő új munkaviszonya alapján elérhető jövedelem, amelyre a jövedelempótló járadékigényét elsődlegesen alapította, nem volt olyan, a jövedelmi viszonyaiban a jövőben teljes bizonyossággal bekövetkező változásnak, és így járadék alapjául szolgáló jövedelmi adatnak tekintendő, amelyre jövedelemvesztés számítás alapozni lehetett volna. Helytállóan mutatott rá, hogy a baleset bekövetkezésekor a felperes még épphogy elkezdte a számítógép kezelői tanfolyamot, így annak sikeres befejezésére kétséget kizáró következtetés nem volt vonható. A ... Kft. igazolása 2008. február 6-án kelt, és ehhez képest 2007. március 1. napjától történő alkalmazásra tett nyilatkozatot tartalmaz. Ezen túlmenően az igazolást kiállító cég a felperes hozzátartozójának érdekeltségébe tartozik. Mindebből a tanúvallomásra is figyelemmel nem vonható le olyan következtetés, hogy az igazoltan elkezdett képesítés megszerzésekor már a felperesnek egy konkrét ígérvénye lett volna az alkalmazására. Az elsőfokú bíróság által is kiemelt bizonytalansági tényezők pedig nem adnak alapot annak megállapítására, hogy a felperes a balesetet követően kétséget kizáróan elérhette volna az állított jövedelmet. A felperesnek a baleset előtti jövedelmére csatolt adóbevallások a felperes baleset előtti ilyen mértékű jövedelmét nem támasztják alá. A rendelkezésre álló baleset előtti évek adóbevallásából arra vonható következtetés, hogy a felperes a balesetet megelőzően minimálbérrel rendelkezhetett. A felperes saját előadása szerint a balesetet megelőzően már az egyéni vállalkozását megszüntette édesanyja ápolása miatt, aki a balesetet megelőzően hunyt el. A felperes és a jövőbeni munkaviszonyra csatolt okiratot kiadó személy közötti közeli hozzátartozói kapcsolat is kétséggé teszi a balesetet követően elérhető magasabb összegű jövedelemre tett felperesi előadást. A kifejtettek alapján a felperes elsődleges keresete nem volt alapos.

Mindezek alapján a Ptk. 357. § (1) bekezdése alapján a felperes jövedelemvesztésének számítása alapjául a minimálbér volt tekinthető, figyelemmel arra is, hogy a balesetet megelőző évekhez képest elfogadható volt az, hogy a felperes továbbra is dolgozott volna édesanyja halálát követően, és a minimálbérnek összegét mindenképpen elérte volna a keresete. A felperes az elsőfokú tárgyalás berekesztését megelőzően a jövedelmi adatok vonatkozásában további bizonyítást nem ajánlott fel, a rendelkezésre álló adatok alapján kérte a járadékigényének elbírálását. Ezért a rendelkezésre álló adatok alapján kellett a másodfokú bíróságnak elbírálnia a felperes másodlagosan előterjesztett jövedelemvesztés járadékigényét. Az első fokú iratok között e körben elfekszik a NAV által megküldött személyi jövedelemadó bevallás 2005., 2006., 2008., 2009. és 2010. évre vonatkozóan. A NYUFIG is megküldte a felperes 2006. november 22-től folyósított rokkant nyugdíj, majd 2008. május 29-től a rendszeres szociális járadék, illetőleg 2011. március 1-től folyósított rehabilitációs járadékra

vonatkozó adatokat 2012. január 1. napjával bezárólag. Így a felperes ellátásaira rendelkezésre álltak adatok. Ugyanakkor ezen NYUFIG adatközléssel az adóbevallásokban rögzített jövedelmek nem voltak összhangban. A 2008., 2009., 2010. évre rendelkezésre álló adóbevallásokban munkaviszonyból származó jövedelem is rögzítésre került. Ugyanakkor a felperes csak 2009. március 16. és április 17. közötti munkaviszonyban állásra csatolt igazolást, és e szerint az 2009. évben ezen időszakra munkaviszonyból származó jövedelme nem adja ki a 2009. évi adóbevallásban munkaviszonyból származó jövedelemként feltüntetett összeget. A felperes arra előadást sem tett, hogy 2008. és 2010. évben az adóbevallásában feltüntetett munkaviszonyból származó bérjövedelem milyen munkaviszonyból adódott. 2007. évre vonatkozóan adóbevallás nem állt rendelkezésre, illetőleg 2011., 2012. évekre vonatkozóan sem adóbevallás, sem felperesi nyilatkozat nem volt. Az elsőfokú bíróság arra helytállóan mutatott rá, hogy a bizonyítási kötelezettség a jövedelemvesztés vonatkozásában a felperest terhelte a Pp. 164. § (1) bekezdés alapján. Miután az elsőfokú bíróság felhívta a felperest bizonyítékai előterjesztésére, és a felperes az elsőfokú tárgyalás berekesztését megelőzően akként nyilatkozott, hogy további bizonyítékot nem kíván szolgáltatni, mindent csatolt, ami a rendelkezésére állt, és ez alapján kérte ítéletet meghozatalát. Így a Pp. 141. § (6) bekezdését az elsőfokú bíróság helytállóan alkalmazta. A hiányos jövedelmi adatokra figyelemmel a minimálbér mint elérhető jövedelem alapul vételével sem volt kétséget kizáróan megállapítható, hogy a felperesnek ténylegesen keletkezett-e jövedelemvesztése. A felperes így az őt terhelő bizonyítási kötelezettségnek nem tett eleget, a jövedelemvesztését nem bizonyította. A kifejtettek értelmében a jövedelemvesztésre alapított keresetet az elsőfokú bíróság a fenti indokbeli kiegészítéssel helytállóan utasította el.

Nem vagyoni kártérítés:

Az alperes kizárólag a közrehatás arányára figyelemmel támadta az összecszerűséget. A fentebb írtak alapján az alperes jogalapi támadása nem vezetett eredményre, ezért a nem vagyoni kártérítés leszállítására irányuló alperesi fellebbezés sem volt megalapozott.

A nem vagyoni kártérítés összegét a felperes fellebbezése támadta, ezért a másodfokú bíróság azt vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság által megítélt nem vagyoni kárpótlás a káresemény időpontjában érvényesülő ár- és értékviszonyokra is figyelemmel a felperes baleseti maradványállapotával és az abból eredő életvitelbeli nehezítettségekkel arányban áll-e. Az elsőfokú bíróság helytállóan tárta fel a felperesnek a balesetből eredő fizikai és pszichés sérüléseit, a baleset előtti életviteléhez képest a felperes mindennapi életvitelében a fizikai és pszichés okok miatt bekövetkezett változásokat, életvitelének elnehezülését, a mindennapi és szabadidős tevékenységének megváltozását. Mindezekben megmutatkozó hátrányok kompenzálására a 2006. évi árszínvonalon az elsőfokú bíróság által megállapított összeget a másodfokú bíróság arányosnak találta, annak felülmérlegelésére kellő alapot nem látott.

A kifejtettek értelmében a Fővárosi Ítélet tábla a Pp. 253. § (2) bekezdés alapján az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatta, a 4.409.284 forint marasztalási tőkeösszeget a bérautó költsége, autó tárolás, szállítási költség, új autó üzembe helyezési költségei 571.200 + 34.200 + 112.000 = 717.400 forinttal leszállította e vonatkozásban a keresetet elutasította, illetve megemelte a háztartási kisegítő lejárt járadékként megítélt 720.000 forint összegével, így 4.411.884 forint marasztalási tőkeösszeg adódott. Az első fokú ítélet 795.294 forintos kamattétele tartalmazta a bérautó költség, autó tárolási, szállítási költség, új autó üzembe helyezési költségét, és miután e körben a bíróság elutasította a keresetet, le kellett szállítani ezt a kamattételt 77.894 forintra. Ugyanakkor a másodfokú bíróság által megítélt lejárt háztartási kisegítői járadék után a Ptk. 360. § (1), 301. § (1) bekezdés alapján középátlagos időponttól az alperes késedelmi kamatfizetésre köteles,

ezért annak megfizetésére, továbbá 2013. június 1. napjától havi 10.000 forint folyó járadék fizetésére is kötelezni kellett az alperest. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a Fővárosi Ítéltábla helybenhagyta.

A felperes és az alperes fellebbezése is részben volt eredményes, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdés alapján határozott a Fővárosi Ítéltábla a másodfokú perköltség viseléséről. A felperes fellebbezése vonatkozásában a fellebbezési pertárgyérték 5.739.820 forint volt, míg az alperesnél a jogalapi támadásra is figyelemmel 1.824.965 forint. A fellebbezési pertárgyértékekhez képest a felperes nagyobb részben lett pervesztes, így a kifejtett ügyvédi tevékenység alapján, figyelemmel arra, hogy az alperest jogtanácsos képviselte, és az alperesi jogtanácsos a fellebbezési tárgyaláson nem jelent meg, ezzel arányos összegű részperköltség fizetésre marasztalta a felperest az alperes javára a Pp. 75. § (2) bekezdésére is figyelemmel.

A per tárgyi költségfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 3. § (4) bekezdése, Pp. 85/A. § (4) bekezdése alapján kellett határoznia a másodfokú bíróságnak, amely során figyelemmel volt a fellebbezéseknek a fellebbezési pertárgyértékekhez arányló sikertelenségére.

Budapest, 2013. május 30.

Dr. Németh László sk.
a tanács elnöke
. Merőtey Anikó sk.. Molnár Ágnes sk.
előadó bíró bíró

A kiadmány hitelül:

ódi Zsuzsanna
írnok